

Sygn. akt I C 127/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 23 września 2022 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sławomir Splitt

Protokolant: Karolina Langa

po rozpoznaniu na rozprawie 23 września 2022 roku sprawy

z powództwa **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **A. D.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego **A. D.** na rzecz powódki **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.** kwotę **28.563,58 złotych** (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset sześćdziesiąt trzy złote 58/00) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 29 468,26 złotych od dnia 18 marca 2021 do dnia 19 marca 2021 roku,

- 26 442,66 złotych od dnia 20 marca 2021 roku do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego **A. D.** na rzecz powódki **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.** kwotę **1.028,61 złotych** (jeden tysiąc dwadzieścia osiem złotych sześćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt **I C 127/22**

UZASADNIENIE

(wyroku z dnia 23 września 2022 rok)

Powód (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. domagał się od pozwanego A. D. zapłaty kwoty 31.589,18 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 29.468,26 zł od dnia 18 marca 2021 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że dnia 23 stycznia 2018 roku zawarł z pozwanym umowę pożyczki gotówkowej. Kwota udzielonego kredytu wynosiła 34.320,00 zł. Oprocentowanie umowne wynosiło 10,00 % w stosunku rocznym. Kwota odsetek umownych wynosiła 20.061,60 zł. Całkowita kwota do spłaty przez pozwanego wynosiła 54.381,60 zł. Pozwany zobowiązany był spłacić pożyczkę w miesięcznych ratach w wysokości 453,18 zł począwszy od dnia 20 lutego 2018 roku. Pozwany zawarł także dobrowolną umowę ubezpieczenia. Składka ubezpieczeniowa i prowizja były wymagane i płatne jednorazowo w dniu zawarcia umowy. Pozwany upoważnił powoda do pobrania z kwoty udzielonej pożyczki kwoty prowizji oraz składki.

Pozwany spłacał pożyczkę z opóźnieniem, a od dnia 11 stycznia 2021 roku całkowicie zaprzestał spłat. Powód wzywał pozwanego do spłaty zaległości zarówno pisemnie jak i telefonicznie. Pismem z dnia 16 grudnia 2020 roku powód wezwał pozwanego do spłaty zaległości z terminie 14 dni od otrzymania wezwania, pouczając o możliwości złożenia

wniosku o restrukturyzację. Wobec braku reakcji pozwanego powód dnia 1 lutego 2021 roku wypowiedział umowę pożyczkę. Okres wypowiedzenia zakończył się z upływem 30 dni od dnia doręczenia pozwanemu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki.

Na dochodzoną kwotę do zapłaty składają się:

- a) kapitał w kwocie 29.468,26 zł,
- b) odsetki na dzień 17 marca 2021 roku naliczone od dnia 25 października 2020 roku w kwocie 2.120,92 zł,
- c) dalsze odsetki umowne w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty

(pozew – k. 3-6v.)

Pozwany zaskarżył w całości wydany nakaz zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa i nieobciążanie go kosztami postępowania sądowego w związku z trudną sytuacją finansową.

Podniósł zarzuty:

- a) braku skutecznego wypowiedzenia umowy, skutkującego brakiem wymagalności roszczenia w dacie wskazanej w pozwie, co w konsekwencji prowadzi do wadliwego wyliczenia jego wysokości,
- b) braku wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem oraz jego przedwczesność,
- c) braku wykazania wyliczenia należności głównej i odsetek naliczonych przez powoda,
- d) braku wykazania przekazania przez bank pozwanemu środków pieniężnych,
- e) nieudowodnienia roszczenia – powód zaprzeczył, aby dowód w postaci tabeli z rzekomo dokonanych wpłat przez pozwanego miał potwierdzać istnienie roszczenia,
- f) braku mocy dowodowej dokumentów złożonych do pozwu, które nie potwierdzają okoliczności istnienia roszczenia, a stanowić mogą jedynie dokument prywatny wygenerowany dla potrzeb niniejszego postępowania,
- g) naruszenia art. 385¹ § 1 oraz 3 k.c. przez zamieszczenie oraz posłużenie się przez powoda w umowie niedozwolonymi klauzulami umownymi, które są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, a dodatkowo uniemożliwiają prawidłowe wyliczenia roszczenia, a które nie były indywidualnie ustalane z pozwanym, a które rażąco naruszają jego interesy – powód nie udowodnił roszczenia zawartego w pozwie.

Pozwany stwierdził, iż pismo z dnia 16 grudnia 2020 roku, jeżeli zostało wysłane, to na niewłaściwy adres pozwanego, tj. ul. (...), (...)-(…) G., pod którym pozwany nie zamieszkuje od przeszło 15 lat. Wezwanie to zostało odebrane przez matkę pozwanego, z którą jest skonfliktowany. Skoro nie doręczono wezwania do zapłaty, to wypowiedzenie nie mogło być skuteczne.

Wypowiedzenie umowy z kolei zostało przesłane na niewłaściwy adres, tj. O. 15/1, (...)-(…) G.. Właściwy adres pozwanego to O. 15.

W umowie wskazano, że całkowita kwota pożyczki do wypłaty wynosiła 25.000 zł, a kwota udzielonej pożyczki wynosiła 34.320 zł. Powód nie wykazał, że nastąpiło przekazanie przez bank pozwanemu ww. środków pieniężnych. Zdaniem pozwanego kwota 5.000 zł tytułem prowizji była zawyżona i nieadekwatna do czynności, jakie bank mógł wykonać przy ewentualnym udzieleniu pożyczki.

Powód nie wykazał także, co stało się ze składką ubezpieczeniową w wysokości 4.320 zł. Po wypowiedzeniu umowy część tej składki powinna zostać zwrócona. Pozwany miał wrażenie, że pakiet podstawowy ubezpieczenia życia i

zdrowia obowiązkowo wymagany przy zawieraniu produktów finansowych ma na celu nieuczciwe wzbogacenie się. Warunki ubezpieczenia są korzystne tylko dla powoda.

Wskazując na wątpliwości dotyczące dokonanych obliczeń powód podniósł, że pożyczka stanowiła lichwę, gdyż całkowita kwota do zapłaty wynosiła 54.381,31 zł, a pozwanemu udzielono pożyczki w wysokości 25.000 zł.

(sprzeciw – k. 38-45)

Pismem z dnia 8 czerwca 2022 roku powód cofnął powództwo w części, tj. o zapłatę kwoty 3.025,60 zł ze zrzeczeniem się roszczenia, wnosząc o umorzenie postępowania w tym zakresie.

Wobec tego powód domagał się zapłaty:

- a) należności głównej w kwocie 26.442,66 zł,
- b) kwoty 2.120,92 zł tytułem odsetek od dnia 20 kwietnia 2020 roku do dnia 17 marca 2021 roku,
- c) dalszych odsetek w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 18 marca 2021 roku do dnia 19 marca 2021 roku od kwoty 29.468,26 zł, oraz od dnia 20 marca 2021 roku do dnia zapłaty od kwoty 26.442,66 zł.

Nadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania w kwocie 1.600,69 zł.

(pismo powoda z dnia 08.06.2022r. – k. 100-100v.)

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2022 roku postępowanie umorzono w części, tj. co do kwoty 3.025,60 zł.

(postanowienie z dnia 15.06.2022r. – k. 106)

Stan faktyczny:

Dnia 23 stycznia 2018 roku strony zawarły umowę pożyczki nr (...). Całkowita kwota pożyczki określona jako kwota do wypłaty została ustalona na 25.000,00 zł. Tzw. kwota udzielonej pożyczki, tj. całkowita kwota kredytu powiększona o prowizję i składkę ubezpieczeniową ustalona została na 34.320,00 zł. Umowa została zawarta na okres od dnia 23 stycznia 2018 roku do dnia 20 stycznia 2028 roku. Pożyczka miała zostać wypłacona na rachunek pożyczkobiorcy prowadzony u powoda. Pożyczka oprocentowana była w wysokości 10,00 % w skali roku. (...) wyniosła 19,78 %. Pożyczka miała być spłacana miesięcznie do 20. dnia każdego miesiąca w 120 równych miesięcznych ratach w kwocie 453,18 zł (z wyjątkiem ostatniej raty, która miała wynieść 452,89 zł). Pierwsza rata płatna była dnia 20 lutego 2018 roku. Całkowity koszt pożyczki wyniósł 29.381,31 zł, na co składały się odsetki umowne – 20.061,31 zł, prowizja 5.000,00 zł oraz składka ubezpieczeniowa 4.320,00 zł. Całkowita kwota do zapłaty wyniosła 54.381,31 zł. W razie braku spłaty w terminie bank miał naliczać odsetki umowne za opóźnienie (tzw. odsetki karne) według zmiennej stopy procentowej równej wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie. Ustalono, że jeżeli umowa ubezpieczenia wygaśnie na skutek wypowiedzenia umowy i ubezpieczyciel zwróci bankowi niewykorzystane koszty ubezpieczenia, klient zgadza się, aby bank niezwłocznie zaliczył je na spłatę pożyczki. W umowie wskazano, że bank może rozwiązać umowę pisemnie z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, jeśli klient opóźnia się w spłacie co najmniej dwóch pełnych rat. Po upływie okresu wypowiedzenia pożyczka miała stać się wymagalna, a klient powinien spłacić całość zadłużenia.

Pozwany wskazał w umowie adres zamieszkania oraz adres korespondencyjny: ul. (...). J. U. 51C/1, (...)-(...) G.. Podał także, że od 14 lutego 2010 roku zamieszkuje u rodziny, jest stanu wolnego, nie posiada osób na utrzymaniu, jego miesięczne wydatki wynoszą 310,00 zł, od 10 lutego 2016 roku uzyskuje dochód w kwocie 4.500,00 zł netto w ramach umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony.

(dowód: umowa pożyczki – k. 12-15v.)

Przy okazji zawieranej umowy pozwany złożył oświadczenie, w którym wyraził zgodę na przekazywanie z należącego do niego rachunku środków pieniężnych na spłatę pożyczki w kwotach i terminach wynikających z umowy pożyczki.

(dowód: zgoda na obciążenie rachunku – k. 16)

Składka ubezpieczeniowa związana była z przystąpieniem pozwanego do umowy indywidualnego ubezpieczenia dla ryzyka śmierci oraz trwałej i całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji na podstawie wniosku pozwanego z dnia 23 stycznia 2018 roku. Pozwany uposażył powoda do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego.

(dowód: wniosek o zawarcie umowy indywidualnego ubezpieczenia – k. 16v.-17, oświadczenie – k. 17v., karta produktu – k. 18-20v.)

Dnia 23 kwietnia 2018 roku powód wypłacił pozwanemu kwotę pożyczki w wysokości 25.000,00 zł.

(dowód: potwierdzenie zlecenia przelewu – k. 68)

Pismem z dnia 17 lutego 2020 roku pozwany wobec utraty stałej pracy zwrócił się skonsolidowanie wszystkich produktów u powódki, w tym spornej umowy. Wskazał m.in., że z prac dorywczych uzyskuje około 1.500 z k, Na ba utrzymaniu dwójkę dzieci (w wieku 3 i 5 lat). Jego żona pracuje i zarabia około 5.000 zł. Wskazał także na bieżące zobowiązania. W piśmie wskazał adres: ul. (...), (...)-(…) G. i udzielenie odpowiedzi na ten adres.

(dowód: pismo z dnia 17.02.2020r. – k. 116)

Pismem z dnia 2 marca 2020 roku powód poinformował pozwanego o braku podstaw do konsolidacji 5 pożyczek, w tym spornej umowy z uwagi na brak zdolności kredytowej wobec utraty stałego dochodu. Pismo przesłano na adres: ul. (...), (...)-(…) G..

(dowód: pismo z dnia 02.03.2020r. – k. 118)

Pismem z dnia 24 kwietnia 2020 roku powód poinformował pozwanego, że uwzględnił wniosek o zawieszenia spłaty na karcie kredytowej na okres 6 miesięcy. Pismo przesłano na adres: O. 15, (...)-(…) G..

(dowód: pismo z dnia 24.04.2020r. – k. 119)

Dnia 4 maja 2020 roku strony aneksu do umowy, w którym wydłużono okres trwania umowy do dnia 20 lutego 2019 roku. Całkowita kwota udzielonej pożyczki miała wynieść 30.904,29 zł, oprocentowanie zostało obniżone do stałego 8,00 % w skali roku. Miesięczna rata miała wynosić 417,83 zł (za wyjątkiem ostatniej w kwocie 415,82 zł). Odsetki umowne miały wynieść 12.976,03 zł, a całkowity koszt pożyczki liczony od dnia zawarcia aneksu 3.380,90 zł. Całkowita kwota do zapłaty wyniosła 46.761,22 zł.

(dowód: aneks do umowy – k. 11)

Korespondencja poprzedzająca zawarty aneks kierowana była do pozwanego na adres: O. 15, (...)-(…) G..

(dowód: pismo z dnia 04.05.2020r. – k. 11v., tożsame – k. 121, pismo z dnia 30.04.2020r. – k. 120)

Pismem z dnia 17 czerwca 2020 roku powód poinformował o otrzymaniu podpisanego przez pozwanego aneksu do umowy i odesłał podpisany przez bank egzemplarz. Pismo przesłano na adres: O. 15, (...)-(…) G..

(dowód: pismo z dnia 17.06.2020r. – k. 122)

Pismem z dnia 16 grudnia 2020 roku skierowany do pozwanego na adres: ul. (...). J. U. 51C/1, (...)-(…) G. wezwano pozwanego do spłaty zadłużenia ze spornej umowy, które na dzień 16 grudnia 2020 roku wynosiło 737,35 zł – w

terminie 14 dni. Jednocześnie pouczone pozwanego o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Pismo dnia 28 grudnia 2020 roku odebrała matka pozwanego G. D., która przekazała korespondencję swojemu synowi – pozwanemu.

(dowód: wezwanie z dnia 16.12.2020r. – k. 101-102, potwierdzenie odbioru – k. 25, zeznania świadka G. D. – k. 158-159)

Dnia 18 grudnia 2020 roku pozwany zwrócił się do powoda o restrukturyzację przedmiotowej pożyczki, a także 4 innych produktów kredytowych u powoda. W systemie powoda wskazano na adres pozwanego: O. 15, (...)-(...) G..

(dowód: potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia – k. 123, wnioski o restrukturyzację – k. 127-127v.)

Pismem z dnia 8 stycznia 2021 roku kierowanym na adres ul. (...), (...)-(...) G. powód poinformował pozwanego o braku podstaw do uwzględnienia wniosku restrukturyzacyjnego z uwagi na nie osiągnięcie przez pozwanego dochodu, co przekłada się na ocenę o braku zdolności kredytowej. Bank poinformował, że wcześniej w drodze decyzji indywidualnej zawiesił pozwanemu spłatę przedmiotowej umowy oraz 4 innych umów na okres 6 miesięcy. Saldo zaległości na przedmiotowej umowie wskazano na 1.085,45 zł. Jednocześnie bank do dnia 25 stycznia 2021 roku wstrzymał dalsze czynności do czasu uregulowania zaległości przez pozwanego lub skontaktowania się celem ustalenia indywidualnych warunków spłaty.

(dowód: pismo z dnia 08.01.2021r. – k. 69-69v.)

Wiadomością z dnia 9 stycznia 2021 roku pozwany poinformował powoda o zmianie adresu zamieszkania oraz korespondencji na: O. 15, (...)-(...) G.. Pozwany wskazał, że korespondencja wysyłana jest na adres: ul. (...) w G., a obecne osoby tam zamieszkujące nie życzą sobie już jakiegokolwiek korespondencji do niego.

(dowód: potwierdzenie dostarczenia wiadomości – k. 124-125)

Pismem z dnia 1 lutego 2021 roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Wskazano, że należność na dzień wypowiedzenia wynosi 31.320,28 zł, w tym kapitał w kwocie 29.468,26 zł. Pismo skierowane na adres ul. (...), (...)-(...) G. odebrane zostało osobiście przez pozwanego dnia 12 lutego 2021 roku.

(dowód: wypowiedzenie umowy – k. 103-104, potwierdzenie odbioru – k. 26)

Pismem z dnia 4 lutego 2021 roku pozwany zwrócił się do powódki o zawarcie ugody poprzez zmniejszenie rat na każdym z 5 zaległych kredytów (w tym pożyczce objętej przedmiotowym postępowaniem) oraz przeniesienie należności wymagalnych w niewymagalne, a także wydłużenie okresu kredytowania do maksymalnego. Pozwany wskazał swój adres ul. (...), (...)-(...) G..

(dowód: pismo z dnia 04.02.2021r. – k. 129-130)

Powód w odpowiedzi pismem z dnia 25 lutego 2021 roku skierowanym do pozwanego na adres O. 15, (...)-(...) G. poinformował o braku podstaw do restrukturyzacji zadłużenia.

(dowód: pismo z dnia 25.02.2021r. – k. 131)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych przedłożonych przez strony oraz zeznań świadka G. D. (matki pozwanego).

Oceniając zebrany materiał dowodowy, Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej powołanych powyżej dowodów z dokumentów prywatnych pomimo, że zostały złożone w kopii.

Zgodnie z art. 308 k.p.c. dowody z innych dokumentów niż wymienione w art. 243¹ k.p.c., w szczególności zawierających zapis obrazu, dźwięku albo obrazu i dźwięku, sąd przeprowadza, stosując odpowiednio przepisy o dowodzie z oględzin oraz o dowodzie z dokumentów. Wydruki komputerowe oraz kopie dokumentów stanowią inny środek dowodowy w rozumieniu art. 308 i 309 k.p.c. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że ten środek dowodowy świadczy o istnieniu zapisu komputerowego o określonej treści w chwili dokonywania wydruku, te zaś zapisy pojawiły się w systemie na podstawie danych zaoferowanych przez powódkę. Strona pozwana nie zdołała zakwestionować ich prawdziwości, w szczególności faktu dokonywania konkretnych operacji na rachunku pozwanego. Oznacza to, że Sąd ocenia te dowody w ramach swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Pozwany nie zarzucił, aby jakkolwiek z zaoferowanych przez powoda dowodów był niekompletny, nieczytelny, sfalszowany, spreparowany, w szczególności sporządzony z nieistniejących lub przerobionych dokumentów (np. jako kompilacja lub zbitka kilku dokumentów). Wreszcie pozwany nie zaprzeczył, aby podpisał umowę kredytową oraz dokonała spłat w wyższym wymiarze niż wynikało to z dokumentów księgowych powoda. Sąd uznał wszystkie przedłożone przez powoda dokumenty, ich kopie oraz wydruki za wiarygodne i przedstawiające pełny obraz stosunku prawnego pomiędzy stronami, w szczególności zawarcia umowy i jej wykonywania przez każdą ze stron.

Brak było podstaw, aby odmówić wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadka G. D. (matce pozwanego). W ocenie Sądu zeznania te były szczerze, logiczne, spontaniczne i zbieżne, co w przekonaniu Sądu świadczy o ich zgodności z prawdą.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił art. 720 § 1 k.c. w myśl którego, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Kodeksowa definicja pożyczki wskazuje, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym.

Do przedmiotowej umowy zastosowanie miały regulacje zawarte w ustawie o kredycie konsumenckim według stanu na dzień zawarcia umowy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1083 z późn. zm.). W myśl bowiem art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Umowa, będąca źródłem zgłoszonych w pozwie roszczeń, zawarta została w ramach standardowo stosowanych przez pożyczkodawcę formularzy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, które pozwany zaakceptował, nie mając wpływu i możliwości negocjowania szczegółowych warunków umowy.

W pierwszej kolejności za oczywiste bezzasadny należało uznać zarzut dotyczący braku wykazania przez bank pozwanemu środków pieniężnych. Po pierwsze potwierdza to potwierdzenie zlecenia przelewu na kwotę 25.000,00 zł, a więc wskazaną w umowie całkowitą kwotą pożyczki (kwotą wypłaconą). Po drugie korespondencja wymieniana pomiędzy stronami nie wskazuje, aby kiedykolwiek pozwany kwestionował fakt otrzymania ww. kwoty. Z treści składanych wniosków o restrukturyzację zadłużenia wynikało wprost, że przyznał, że umowa ze strony pożyczkodawcy została wykonana stosownie do jej zapisów.

Pozwany podniósł, że zapisy umowy uprawniające bank do pobrania kwoty wynagrodzenia prowizyjnego (5.000,00 zł) oraz składki ubezpieczeniowej (4.320,00 zł) stanowią niedozwolone postanowienia umowne.

Jak stanowi art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym

cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Zgodnie z § 2, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za nieuzgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 3 i 4).

W przedmiotowej sprawie – wbrew spoczywającemu nań ciężarowi dowodu – powód nie wykazał, że umowa w takim kształcie została indywidualnie uzgodniona przez strony umowy. Postanowienia umowy, łączącej strony, nie zostały uzgodnione indywidualnie, albowiem strona pozwany nie miał na treść umowy jakiegokolwiek wpływu. Pozwany mógł bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym mu kształcie bądź jej nie zawierać. Dowodzi tego treść formularzy i wzoru umowy, którym powszechnie posługuje się pożyczkodawca w kontaktach z klientami. W judykaturze podnosi się, że okoliczność, iż konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Konieczne byłoby wykazanie, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego. Przyjęcie takiego wpływu byłoby możliwe przede wszystkim wówczas, gdyby konkretny zapis był z nim negocjowany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2011r., I ACa 232/11, LEX nr 898640). Wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść (por. wyrok Sądu Apelacyjnego Warszawa z dnia 15 maja 2012r., VI ACa 1276/11, LEX nr 1281131).

W tych okolicznościach w rozpoznawanej sprawie omawianą umowę należy zweryfikować również przez pryzmat przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. 385¹-385³ k.c.).

W rozumieniu powołanego przepisu art. 385¹ § 1 k.c. za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r, VI ACa 771/10, LEX nr 824347). Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Rażącym naruszeniem interesów konsumenta jest nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na jego niekorzyść. Z kolei klauzula dobrych obyczajów nakazuje dokonać oceny postępowania kontrahenta w kontekście norm moralnych i obyczajowych, powszechnie akceptowanych lub znajdujących uznanie w określonej sferze działań w stosunkach z konsumentem. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane będą zatem wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku prawnego, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy. Okoliczność, iż dane postanowienie umowne mieści się co do zasady w granicach określonych ustawą, nie wyłącza uznania go za niedozwolone w stosunku z konsumentem. Uznanie postanowienia umownego za określające świadczenie główne podlega wykładni zawężającej, a wszelkie wątpliwości w tym zakresie należy interpretować na korzyść konsumenta (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15.10.2020 r., V CNP 7/20, LEX nr 3067026). Określenie „rażąco” należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 14 września 2011 r, VI ACa 291/11, LEX nr 1130440).

W niniejszej sprawie powódka podnosiła, że wysokość pozaodsetkowego kosztu pożyczki (provizji) nie przekraczała wysokości odpowiadającej art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

Sąd zważył, że umowa zawarta została w dniu 20 marca 2019 roku, a więc już po wejściu w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1357), która dodała do ustawy o kredycie konsumenckim art. 36a dotyczący ograniczenia wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego. Zgodnie z art. 36a ust. 1 powołanej ustawy o kredycie konsumenckim maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru wskazanego tam wzoru matematycznego.

Wedle ust. 2 pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu, natomiast wedle ust. 3 pozaodsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub całkowitą kwotę kredytu. W świetle powyższych przepisów, suma pozaodsetkowych kosztów kredytu nie może przekroczyć 25 % całkowitej kwoty kredytu (część stała) i dodatkowo 30 % całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego w stosunku rocznym (część zmienna). Co istotne, w przypadku pożyczek udzielanych na okres kilku lat koszty pozaodsetkowe nie mogą przekroczyć 100% wartości kredytu.

Zgodnie z umową zawartą przez pozwaną całkowita kwota kredytu wynosiła 25.000,00 zł, natomiast prowizja za udzielenie kredytu, stanowiąca pozaodsetkowe koszty kredytu, wynosiła 5.000,00 zł. Z porównania obu kwot jednoznacznie wynika, że wysokość prowizji za udzielenie kredytu na okres trzech lat (36 miesięcy) nie przekracza całkowitej kwoty kredytu. Przepisy prawa dopuszczają zastrzeżenie kosztów pozaodsetkowych w takiej właśnie wysokości (przed zmianą wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu spowodowaną pandemią (...)19).

W przedmiotowej sprawie pozaodsetkowe koszty pożyczki określone w umowie mieszczą się w limicie określonym w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, jednakże nie wyłącza to możliwości ich prawnej analizy także przez pryzmat innych norm prawa cywilnego, w szczególności art. 385¹ § 1 k.c. Istotnym jest bowiem, że celem regulacji określonych w ustawie o kredycie konsumenckim jest ochrona konsumentów przed nadmiernym obciążaniem ich kosztami udzielonych kredytów, a nie przyznawanie pożyczkodawcy uprawnienia do naliczania opłat w maksymalnej przewidzianej przez tą ustawę wysokości bez względu na to czy poniósł on jakiegokolwiek koszty związane z zawarciem umowy pożyczki. Zasadność obciążenia pożyczkobiorcy taką opłatą musi być bowiem każdorazowo podyktowana ściśle określonymi kosztami i względami związanymi z procesem zawarcia konkretnej umowy pożyczki (por. wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 września 2017 roku, sygn. akt II Ca 1122/17, LEX nr 2390977, wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 2 lutego 2018 r. sygn. akt II Ca 43/18, LEX nr 2451444, wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 31 stycznia 2019 roku, I Ca 30/19, LEX nr 2667253, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lipca 2019 roku, III Ca 630/19, LEX nr 2739621 wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 lutego 2019 roku, III Ca 1426/18, LEX nr 2670119).

Należało podkreślić, że możliwość ubezpieczenia umowy jest dozwolona i została przewidziana w ustawie o kredycie konsumenckim. W ocenie Sądu, zrozumiałym i uzasadnionym jest konieczność zabezpieczenia przez powodowy bank swoich interesów na wypadek śmierci ubezpieczonego czy całkowitej trwałej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji pożyczkobiorcy w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby (choć nie z każdej przyczyny). Kwota ubezpieczenia w stosunku do ryzyka ponoszonego przez powodowy bank jest adekwatna. Umowa zawarta została bowiem na 10 lat. Łączna składka ubezpieczeniowa wyniosła 4.320,00 zł, a zatem miesięcznie kosztowała pozwanego 36,00 zł, co nie jest kwotą wygórowaną. Podobnie należało podejść do prowizji w kwocie 5.000,00 zł. Zasadniczo prowizja ma rekompensować instytucji kredytowej poniesienie kosztów związanych z uruchomieniem kredytu. Zważywszy na czas obowiązywania umowy kosztowało to pożyczkobiorcę niecałe 41,67 zł. Zdaniem Sądu, przedmiotowe postanowienia umowne zostały przez pożyczkodawcę zastrzeżone w sposób i w wysokości adekwatnej do wypłaconej kwoty pożyczki oraz okresu kredytowania.

Główne zarzuty pozwanego budowane były na procedurze wypowiedzenia umowy. Zdaniem pozwanego umowa nie została skutecznie wypowiedziana, gdyż nie zostało poprzedzone wezwaniem do zapłaty. Wezwanie to miało zostać przesłane bowiem na adres pozwanego, pod którym miał nie zamieszkiwać od 15 lat. Fakt nie zamieszkiwania pozwanego na ul. (...) ze swoją matką G. D. potwierdzają również jej zeznania. Nie tłumaczy to jednak wskazania przez pozwanego we wniosku kredytowym, że zamieszkuje u rodziny na ul. (...) i nie posiada na utrzymaniu dzieci, a także jest stanu wolnego, co odbiegało od faktycznego stanu rzeczy. Pozwany był wówczas żonaty i miał dwójkę dzieci.

Nie mniej w tej sytuacji powstało zagadnienie, czy powód wyczerpał procedurę wypowiedzenia umowy pożyczki, o której mowa semidyspozytywnej regulacji art. 75c prawa bankowego, a więc czy wypowiedzenie umowy poprzedzone

było wezwaniem do zapłaty zaległości w terminie 14 dni oraz pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację.

Zdaniem Sądu nawet pomimo przesłania przedsądowego wezwania do zapłaty na nieprawidłowy adres, tj. na ul. (...), nie ulegało wątpliwości, że pozwany otrzymał to wezwanie.

Zgodnie z przepisem art. 61 § 1 k.c., oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Niewątpliwie pozwany zapoznał się z treścią tego pisma, gdyż otrzymał je od swojej matki. Przyznała wprost, że syn często do niej przyjeżdżał. Kiedy przychodziła korespondencja do pozwanego informowała go o tym fakcie, a następnego dnia odbierał korespondencję. Wezwanie wskazywało na wysokość zadłużenia, a także zawierało pouczenie o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację.

Niezależnie od powyższego fakt odebrania przez pozwanego tego wezwania nie miał znaczenia, albowiem przed jego odbiorem (najprawdopodobniej najpóźniej podczas okresu świątecznego – matka pozwanego odebrała wezwanie dnia 23 grudnia 2020 roku) złożył datowany na dzień 18 grudnia 2020 roku wniosek o restrukturyzację zadłużenia. Oznacza to, że pozwany posiadał świadomość zadłużenia. Wynika to również z faktu, że nie był to pierwszy wniosek pozwanego o restrukturyzację zadłużenia. Co więcej powodowy bank wyraził zgodę na wydłużenie okresu kredytowania i zawieszenia spłaty na 6 miesięcy. W okolicznościach niniejszej sprawy regulację art. 75c ustawy o kredycie konsumenckim należy tłumaczyć przez pryzmat umożliwienia pozwanemu spłaty zadłużenia poprzez złożenie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Pozwany posiadał wiedzę o powstałym zadłużeniu, gdyż nie spłacał zobowiązania kredytowego. Skutecznie złożył wniosek o restrukturyzację i dopiero po jego rozpoznaniu umowa została wypowiedziana.

Nie było wątpliwości, że oświadczenie o wypowiedzeniu było skuteczne. Bez znaczenia pozostaje fakt, że zostało skierowane nie na adres O. 15, ale O. 15/1 skoro pozwany osobiście odebrał to pismo, co skwitował własnoręcznym podpisem. Wreszcie ziściły się przewidziane w umowie warunki wypowiedzenia. Pozwany posiadał zaległości w regulowaniu zobowiązania kredytu, został wezwany do zapłaty i po bezskutecznym wniosku o restrukturyzację zadłużenia, stan zaległości nie zmniejszył się. Wątpliwości Sądu nie budziła także podstawa odmowy uwzględnienia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Oceniając tę kwestię w kontekście art. 5 k.c. zważyć należało, że pozwany bank słusznie wskazał, że brak zdolności kredytowej uniemożliwia utrzymywanie umowy w zmienionym kształcie. Co więcej bank wyraził zgodę na zawieszenie spłaty zobowiązań pozwanego w powodowym banku o 6 miesięcy. W tym kontekście zwrócić również należało uwagę na fakt, że we wniosku kredytowym pozwany wskazał dane, które nie odzwierciedlały rzeczywistego stanu rzeczy, co w sposób oczywisty mogło wpłynąć na ocenę jego zdolności kredytowej przed zawarciem umowy.

Konsekwencją wypowiedzenia umowy było postawienie zaległości w stan wymagalności. Wyliczenia powoda są prawidłowe i nie zostały skutecznie podważone przez pozwanego. Przedstawiają one zarówno podstawy naliczeń, okresy naliczania odsetek, a także daty wpłat pozwanego na poczet umowy. Pozwany nie kwestionował dokonanych wpłat, a jedynie uważał, że nie stanowią one podstawy do uznania, że potwierdza to istnienie stosunku prawnego między stronami, z czym nie sposób się zgodzić. Ponadto pozwany zarzucił, aby wyliczenia te nie uwzględniały wszystkich wpłat pozwanego na poczet spornej umowy. Należało zwrócić uwagę na fakt, że powód cofnął powództwo w zakresie niewykorzystanej składki ubezpieczeniowej, co przełożyło się na wysokość wymagalnego kapitału oraz naliczanych odsetek.

Zważywszy na powyższe Sąd uznał, że pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 28.563,58 zł, na co składały się wymagalny kapitał w kwocie 26.442,66 zł oraz odsetki umowne za okres od dnia 20 kwietnia 2020 roku do dnia 17 marca 2021 roku w kwocie 2.120,92 zł, o czym orzeczono w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 720 § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 1 k.c. Na tożsamej podstawie prawnej pozwanemu należały się także odsetki umowne w określonej umową wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty wymagalnego kapitału od kwoty 29.468,26 zł za okres od dnia 18 marca 2021 roku do dnia 19 marca 2021 roku oraz po tym okresie, kiedy nastąpił zwrot składki ubezpieczeniowej od kwoty 26.442,66 zł do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.).

Powód wygrał proces w 90,42 %, pozwany – w 9,58 %. Koszty poniesione przez powoda to opłata sądowa od pozwu (1.580,00 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17,00 zł) oraz koszty notarialne (3,69 zł). Iloczyn sumy tych kosztów (1.600,69 zł) do udziału, w jakim powód wygrał proces wyniósł 1.447,34 zł.

Natomiast koszty poniesione przez pozwanego to opłata za czynności profesjonalnego pełnomocnika w stawce minimalnej (3.600,00 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17,00 zł). Iloczyn sumy tych kosztów (3.617,00 zł) do udziału, w jakim pozwany wygrał proces wyniósł 346,51 zł.

Bezwzględna różnica proporcjonalnych kosztów stron w kwocie 1.028,61 zł została zasądzona na rzecz powoda. Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonej kwoty należały się odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu pozwany nie znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji materialnej, rodzinnej lub zdrowotnej. Ze złożonego oświadczenia wynikało, że pozwany tworzy z żoną gospodarstwo domowe i wspólnie osiągają dochody w kwocie 8.000 zł miesięcznie. Wskazany koszt ogrzewania w wysokości 2.000-2.500 zł oczywiście nie dotyczy wydatków w każdym miesiącu, a raczej całego okresu jesienno-zimowego, podobnie jak wskazane inne koszty również w znacznej mierze należy rozłożyć na wiele miesięcy (opróżnianie szamba, ubezpieczenie samochodu). Bez znaczenia dla oceny tej sytuacji jest pozostawanie pozwanego w rozdzielności majątkowej w kontekście obowiązków wynikających ze stosunków małżeńskich i rodzicielskich. Sąd uznał, że bieżące zobowiązania pozwanego nie są tak znaczne, aby nie był w stanie uregulować kosztów procesu w kwocie nieco ponad tysiąca złotych.